

Tizenhat dialógus

Elek Ignác

2014

1. dialógus

Jézus és Buddha ülnek a vonaton és beszélgetnek. Jézus megkérdezi Buddhától:

- Hát te mit csinálsz itt? Hová mész?
- Semmit, én már megérkeztem, nem tartok semerre se. És te?
- Már én sem csinállok semmit. A világot váltottam meg, pedig elég lett volna csak egy menetjegyet váltani, de ezt elmulasztottam. Elég fontos ember vagyok, csak nem fognak leszállítani. – felelte Jézus.
- No, de most hová mész? – erősködik Buddha.
- Pszichológushoz. Nehéz megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy hiába szenvedtem, az emberek nem változtak.
- Miért nem beszélsz inkább atyáddal, elvégre a teremtés a problémák forrása?
- Nem érdemes, az ő világa egy más világ.
- Félsz tőle, nem mered kritizálni a keze munkáját? – piszkálódik Buddha.
- Ugyan mit mondhatnék? Hogy kevés volt a hat nap? Hogy kellett volna még néhány hetet foglalatoskodni a finomhangolással, az érdekeltségi rendszerrel?
- A finomhangolást értem, de az érdekeltségi rendszert nem. Megmagyaráznád?
- Hogyne. Ismered a takarító robot esetét? – kérdezi Jézus.
- Sajnos nem. Járatlan vagyok a sztorizásban.
- Ez nem sztori, ez egy érdekes probléma, amit a kibernetika jóvoltából ismerünk. Akkor hallgass ide, nagyon tanulságos történet, akár bibliai is lehetne. A mesterséges intelligencia egyik érdekes eredménye a takarító robot probléma. Vegyünk egy robotot, amelynek az érdekeltségi rendszere eléggé egyszerű. Minél több szemetet takarít el, annál több jutalompontot zsebelhet be. Mit gondolsz mit fog csinálni a robot, ha már minden szemetet eltakarított?

- Mit?
- Hát szemetelni fog, hogy legyen mit eltakarítania. Érted már? Ha rosszak a szabályok, akkor minden rossz.
- No szaladj már, és meséld el atyádnak a takarító robot esetét.
- Nem értené meg. Fel sem tételezi, hogy vannak íratlan szabályok is. Ő nem ember. Nem gondolkodik ember módjára.
- Hát igen, de azért valamit mégiscsak kellene neki mondanod, no nem miattam, miattatok. Én megvagyok jól ebben a világban. Akárki csinálta is, elfogadom olyannak, amilyen. Alkalmazkodom hozzá, de nem akarom megváltoztatni. Ti mindig meg akartátok változtatni a világot, rendet akartatok teremteni az emberek fejében, ami képtelenség. Ha korbáccsal támadsz rájuk, akkor is lesz egy kisebbség, aki nem fog félni, és pontosan fogja tudni, hogy kik vagytok és mit hazudtok. Ha pedig érveléssel, okoskodással meg tudnád nyerni azt a kisebbséget, akkor a többség bámulna rád bambán, és keresne magának olyan vezetőt, aki nek érti a szavát. Vagyis, lásd be, nem érted az embereket. Hagyni kell őket, hadd menjenek a saját útjukon. Előbb-utóbb majd megtalálják a jó irányt.
- Lehet, hogy igazad van, bár, mint bizonyára tudod, én sosem kényszerítettem senkire semmit. Önkéntesekből állt a csapatom. Az emberi gyarlóságot azonban nem tudtam kivonni a képből. Mindig vannak hívek, akik mindent szó szerint értenek. A dominanciára törekvéseket sem tudom lecsendesíteni, mert ez is kimaradt a finom hangolásból.
- Atyád a ludas, mondom.
- És ha, tegyük fel, beszélek vele, mire kérem? Szóljon Noénak, hogy kezdje el építeni a RA2-t? Vízözönt küldeni felesleges, mert a globális felmelegedés majd megoldja azt, amit annak idején a víz. Tudod barátom az a baj, hogy elment a kedvem az egésztől. Rengeteget investáltam a világ nevű vállalkozásba, amely csak nyelte a pénzt, de vissza nem adott semmit. Könyvvizsgálóm nem volt, aki felhívta volna a figyelmemet az anomáliákra, így most csak a csőd jelei alapján látom, hogy nagy a baj. Elfogytak a tartalékok, a cashflow is rosszul áll, itt már csak a végelszámolóknak van dolga.
- Távolodj el kicsit a világtól, hagyd őket békén. Csak figyeld az eseményeket, de ne avatkozz bele.

- Ezt képtelen vagyok megtenni. Már így is túl messze kerültem az emberektől, és a világi folyamatoktól.
- Akkor szenvedj tovább, a te karmád úgyis a kereszt. Ami pedig a pszichológust illeti, mondd le, mert azok kufárjai a tanaimnak. Ki kellene őket vernem a templomból, de akkor a te habitusodat követném, ami, lássuk be, nem lenne elegáns.

2. dialógus

Jézus és Kádár ülnek a presszóban. Kádár fröccsöt rendel, Jézus vizet.

- Te csak vizet iszol? – kérdezi Kádár.
- Igen, a víz minden jó forrása. – feleli Jézus.
- No, de nincs benne semmi – akadékoskodik Kádár.
- Éppen ez benne a jó, mert még bármi lehet belőle: tea, kávé, leves, szentelt víz. Benne van a jövő ígérete.
- Ezt az elődöm is próbálta, amikor nem akarta levágni az arany tojáshoz tyúkot, de az emberek a jelent akarják jónak, köpnek a jövőre. – mondja rezignáltan Kádár.
- Hát ez az. Az emberek praktikusak, félnek mindentől, amit nem ismernek. Persze vevők a szép szavakra, a szép jövő ígéretére, de ha már holnap nem jön el a Kánaán, keresztre küldenek bárkit. – mondja mosolyogva Jézus.
- Nahát, mennyire hasonlóan gondolkodunk, ezt nem gondoltam volna. Persze sok a közös vonás az elveinkben. Mi is egyenlőséget, a szegények felemelését, a tőke, a gazdagok likvidálását hirdettük. Kár, hogy nem találkoztunk hamarabb, talán összefoghattunk volna.
- Az nem ment volna. Én szerettem még az ellenségeimet is, ti meg csak a proletár internacionalizmust, és a proletár forradalmat szerettétek.
- Nem egészen. Én a grízestésztát is szerettem, meg a sakkot is. Rákosi is szeretett sok mindent. Például Rajkót. Annyira szerette, mint téged az apád. Halálba küldte egy szent ügy érdekében.
- Az apámat ne keverjük bele, ő kívül áll mindenben, ami e világi. Apropos, mit mondott Szent Péter, amikor találkoztatok?
- Csak hümmögött, csóválta a fejét. Végül azt mondta: „mit csináljak veled? Sok rosszat tettél, és mégis sokan úgy emlékeznek rád, mint jótevőjűkre. Lehet ezt figyelmen kívül hagyni?”
- „Nem, nem lehet”, feleltem tüstént – meséli Kádár.
- „Jó, legyen, ahogy akarod. Akkor építsétek a mennybeli kommunizmust ti mindannyian, akik szerettétek, ti így együtt, a többiek nélkül” mondta ki a végső szót Szent Péter.

- „No, de az maga volt a pokol”, feleltem – mondja Kádár.
- „Figyelembe vettem a kérésed, mit akarsz még?” válaszolta Szent Péter széttárt karokkal – mondja Kádár.
- „Nyugalmat, szeretetet, megbecsülést”, feleltem én – meséli izgatottan Kádár – de erre nem reagált Szent Péter. Egyszerűen csak megfordult, és faképnél hagyott.
- Miért félsz ennyire? Mint mondtam, az emberek félnek mindentől, amit nem ismernek, és te ismered, hogy mi lesz, ha folytatjátok. – nyugtatgatja Jézus Kádárt.
- Hát éppen ez az!

3. dialógus

Gorbacsov és Kennedy sétálnak egy Central parkban és beszélgetnek.

- Ha egy korban éltünk volna, micsoda világot építettünk volna. – mondja Gorbacsov – Nem lett volna hidegháború, meg fegyverkezési verseny, nem lett volna Prágai tavasz, meg bevonulás, hamarabb ledől a berlini fal, nem lett volna Afganisztán, és még sorolhatnám.
- No, de akkor is mi győztünk volna. – feleli Kennedy fennhéjázóan – Az amerikai technológiai és erkölcsi fölény lehajrázta volna az elnyomó, diktatórikus rendszereteket.
- Nem hinném – ellenkezik Gorbacsov – Úgy látom nem tudod, hogy milyen magas színvonalú kutatások folytak nálunk a szemipalatyinszki atomkutatóban.
- Hogyne tudnám. Még egy CIA jelentést is olvastam Iván Ivánovicsról, aki ott volt elismert, Lenin díjas kutató. Egy kiváló ügynökünk helyezett el ott lehallgatókat. – válaszol Kennedy. – Ha érdekel, elmesélem.
- Hát persze.
- Szóval, – kezdi Kennedy – ül Iván Ivanovics az íróasztalánál. Felfelé néz, mintha az eget kémlelné, pedig két méter vastag betonból van a mennyezet, mint az ilyen helyeken szokásos, és közben fennhangon beszél:
 „Borzasztó ez a világ. Mert vegyük például Arisztotelészt. Óriási koponya volt. Mindent tudott, ami akkoriban tudható volt. Máig érvényes megállapításai is vannak, pedig azóta eltelt néhány ezer év, és mégis. Hiába voltak ezerszámra ragyogó gondolatai, de a nők nem érdekelték. Vagy vegyük mindjárt Newtont. A gravitáció, a mechanika, az infinitezimális számítás megalkotója. Micsoda koponya, milyen csillogó intellektus. A fiúk érdekelték. A nőkre aszexuális lényekként tekintett. De ne hagyjuk ki Einsteint sem, akihez hasonló zseni még nem élt a földön. Alapvetően megváltoztatta világképünket, a térről és az időről alkotott fogalmainkat. Olyan hosszú ideig érvényes elmélet, mint a relativitás, még sosem volt a fizika történetében. Hihetetlen, de őt sem érdekelték a nők. Nem volt ugyan homoszexuális, de hidegen hagyta a szex. Ami azonban még ennél is rettenetesebb, hogy íme, itt vagyok én. Nekem kemény a dákóm, úgy áll, mint a cövek, de nem jut eszembe semmi.”

Na látod, ez a ti technológiai fölényetek, a kemény hímtag – összegzi a történetet Kennedy.

- Igazságtalan vagy. A háborúban az erőszak minden formája előjön, ez nem orosz specialitás. Amúgy pedig bagoly mondja verébnek, nagyfülű, mert ahány nőt te kardélre hánytál, az már szinte kontinuum számosságú. A vietnami működésetek pedig a világ szégyene. A napalm miatt még ma is terméketlenek óriási területek.
- Úgy kell nekik. Minek háborúztak velünk azok a majmok. – veti oda foghegyről Kennedy.
- Jóember! Hát elfelejtetd, hogy ti mentetek oda? Nem hívott titeket senki.
- Titeket sem, mégis lerohantátok Magyarországot 56-ban.
- Az egészen más, minket behívtak.
- Kicsoda?
- Már nem emlékszem a nevére.

4. dialógus

Szörényi és Bródy beszélgetnek a próba szünetében.

- Sz: Lehetett volna másképp?
- B: Talán.
- Sz: Lehetett volna, mégsem az lett.
- B: Álmodunk és ébredünk.
- Sz: Néha furcsa hangulatban az utcát járom egymagamban. Nincsen semmihez se kedvem, de érzem azt, hogy nincs ez rendben így.
- B: Én már látom, a sok mesét elhitted. Mégis úgy kérlek, hogy egyszer majd hallgass meg. Mikor útnak indulsz, minden még oly szép. Hidd el, másként érzel, hogyha már véget ér.
- Sz: Gyűlnek a, gyűlnek a, gyűlnek a, gyűlnek az elvesztett illúziók, gyűlnek a, gyűlnek a, gyűlnek a, gyűlnek az átértékelt századok
- B: Elvonult a vihar, Felsütött a nap, De az én életem, Öröm nélkül maradt. Elszálltak a felhők, Tiszta lett az ég, De a zúgó vihar, Visszajöhet még. Bár lehetnék Én egy könnyű kis madár, Ha érzi, hogy jön a hideg tél, messze száll
- Sz: Ahogyan 40 évvel ezelőtt is már voltak nehéz idők, de a Kondratyev-féle ciklusokkal sohasem törődtek ők, Mer’ az erők mindig úgy érzik, hogy csalhatatlanok, Édesapám, csak azt ne mondd, hogy ezek ugyanazok. Hát kedves fiam, édes lányom, véssétek be jól, E szép országban pusztít más is, nemcsak az alkohol, Jönnek majd és hirdetik, hogy milyen nagy magyarok, De tudjátok, hogy ezek bizony mindig ugyanazok, Édesapám, te megmondtad: ezek ugyanazok
- B: Tudom, elmondva másképp hat minden, Félek, nem értesz engem majd meg, Keresem a szót, keresem a hangot
- Sz: Jelbeszéd az életünk, de túl sok ember van, Ki többre nem, csak jelszavakra gondol
- B: Értsd meg végre, láss, láss a szép szavakon át – igen, Láss át a csábító mosolyokon, Lásd, hogy csak bemázolt deszka az imádott bálvány, Azt mondom, lásd meg sorsod, csak így érted, Lásd, mit meg kell látnod, másképp kell már élned

- Sz: El ne hidd azt, bárki mondja, hogy ez jó így, El ne hidd, hogy minden rendben, bárki szédít El ne hidd, hogy megváltoztunk vezényszóra
- B: És ha még most tied a szó, Ne hidd, hogy így marad örökre, Ajánlom, tűnjél el a színről sietve
- Sz: Te kiről beszélsz?
- B: Hát róla, kiről másról. Ha én zászló volnék, soha sem lobognék, Mindenféle szélnek, haragosa volnék, Akkor lennék boldog, ha kifeszítenének, S nem lennék játéka, mindenféle szélnek
- Sz: Ha felépül végül a házunk, Bármikor vendégül látunk, Ha este jössz, megvacsorázunk, S nyugodtan elalhatsz nálunk
- B: Nem akarok állni, ha futnak a percek, Nem akarok állni, ha fordul a Föld
- Sz: Hát fordulni fog?
- B: Tudom, hiszem.

5. dialógus

Lujza és Jenő beszélgetnek a konyhában, miközben szűrcsölik a levest.

- Te Jenő, szerinted visszajön valaha Erdély? – kérdezi Lujza.
- Á, aligha – vágja rá Jenő azonnal.
- Pedig ezek a maiak minden követ megmozgatnak.
- Rossz köveket mozgatnak, mert ezek jogászok, hülyék a geológiához. – mondja Jenő.
- Olyan hülyék, mint a gyöngytyúkjaink a baromfiudvarban? – kérdezi Lujza.
- Olyanok bizony.
- Horthy is ezen fáradozott, pedig nem is lakott itt a tyúkudvarban. – folytatja tovább Lujza.
- Na igen. Azt hitte, hogy elég, ha bemondja a proklamációt, és mindenki berosál tőle. Hát nem volt elég, mert a baromfiudvara tele volt kakasokkal. Persze ők is rosáltak, de nem úgy, és nem oda, ahogy a kormányzó képzelte.
- És ezek a maiak is kakasok? – kérdez rendületlenül Lujza.
- Igen azok, és rosálnak is.
- No és hová, ha szabad kérdeznem?
- Mindenhová és mindenkire.
- Még sincs szarszag. Ezt hogy csinálják?
- Rezsit csökkentenek, magyarnak hazudják magukat, és az érzelmi húrokon remekül játszanak.
- Akkor ezek nemcsak jogászok, hanem zenészek is? – csillan fel Lujza szeme.
- Hogyne. Van köztük brácsás, köcsögdudás, mindenféle szekundáns.
- Na és a prímás?

- Hát persze. Prímás csak egy van, mint minden rendes bandában, de sajnos botfűlű, nem tud hegedülni. És mivel a többiek sem tudnak zenélni, így élvezhetetlen a játékuk.
- Ők szemmel láthatóan élvezik, és a koncertjüknek elég sok lelkes hallgatója is van.
- Azok is mind botfűlűek. Hasonló a hasonlóval, ahogy a homeopátia mondja. – próbálja lezárni a beszélgetést Jenő.
- Homeopátia, mi is az? Homeo az ugye azonosat jelent, a pátia pedig levertséget, vagyis akkor ezek mind rosszkedvű melegek?
- Lujza, te csak rakod egymás mellé a szavakat. Hogy lehet valaki ennyire...?
- Jó, jó, csendben maradok. – mondja Lujza, és csendben marad 10 másodpercig. Tovább azonban nem bírja:
- Ha nem is jó zenészek, de ettől még lehetnek okos jogászok, nemde?
- Lehetnének, de nem azok. Sosem dolgoztak rendes munkahelyen, nincs gyakorlati tapasztalatuk, és műveletlenek a szó legszorosabb értelmében.
- Akkor hogyan vezethetik ezt az országot?
- Hogy, hogy! Ahogy te is vezetheted a mi autónkat hazafelé, amikor én berúgok a majálison.

6. dialógus

Darwin ül a kávéházban. Odamegy az asztalához Karol Wojtyła bíboros, és megszólítja:

- Jó napot Mr. Darwin. Engedje meg, hogy bemutatkozzam. II. János Pál pápa vagyok
- Üdvözlöm Szentatyám. Minek köszönhetem a megtiszteltetést?
- Már régen szerettem volna beszélni önnel.
- Na és miről? A gyermekem halála után elveszítettem a hitemet, így vallási kérdésekben azt hiszem nem vagyok kompetens.
- Éppen ellenkezőleg. A legjobb vitapartner egy okos opponens.
- Nekem nincs bajom magukkal. Nincsenek az utamban. Maguk ugyanis olyanok a szakértői, ami nincs. A semmiről nem tudok vitatkozni.
- Megértem, hogy az önt ért tragédia után kizárta magából istent.
- Ki bizony. Aki megöli az ártatlan gyermekemet, azzal nincs mit tárgyalni. Ha létezik, és ezt tette, akkor azért, ha pedig nem létezik, akkor azért. De ha nincs pénze egy kávéra, szívesen meghívom. Olyan rokonszenves arca van.
- Magában, fiam, nemes lélek lakozik. Kár, hogy ilyen nyakas. A gyermeke halálából pedig ne vonjon le téves következtetést. Az úr könyörületos, megbocsátja a bűneinket.
- Én vagyok az, aki nem bocsátok meg neki, nem ő nekem. Persze mit várhatok attól, aki a saját fiát hagyja kínhalált halni egy kereszten. Ezért nem is kutatom a kifürkészhetetlen útjait. Ennél sokkal szebb az evolúció útja. Megannyi váratlan fordulat, mutáció, külső katasztrófa. Fajok jönnek mennek, de a folyamat töretlen. Domináns fajok mennek a pokolra, és elnyomott, jelentéktelennek látszó fajok emelkednek fel soha nem látott magasságokba.
- Ez is isten műve.
- Irigylem a hitét. Én egy életen át kerestem isten megnyilvánulásait, de sosem láttam még a keze nyomát sem. Ellenben állandóan látom az ördögöt. A nap bármely szakában körbefordulok, egyszer biztosan

meqlátom. Hol egy nyomorult koldus, hol egy éhező gyermek, egy kiszolgáltatott, kihasznált feleség, egy az embereit 16 órában dolgoztató gyáros, strici, verőember. Még Teréz anyja is bizonyosságot akart, hogy istennek tetsző-e az élete. A gyóntatójához írt leveleiből tudjuk, hogy mennyi kétség gyötörte, mennyire áhítozott a legcsekélyebb visszajelzésre. De hiába, isten mindvégig hallgatott.

- Istent nem lehet kényszeríteni. Majd szól, ha szükségét látja.
- De nem szólt Gallipollinál, Doberdónál, Auschwitznál, az Andrassy út 60-nál, Szrebrenyicánál. Mi az ördögöt csinált? Mi lehetett ennél fontosabb, fel nem foghatom.
- Nem vagytok egy súlycsoportban. Ő erősebb és bölcsőbb valamennyiünkénél.
- Ugyan már, az erősebb nem él vissza az erejével, ha egy szemernyi lovagiasság is van benne. Egyébként nem hogy egy súlycsoportban nem vagyunk, de nem is egy nyelvet beszélünk. Ha ő teremtette a világot, akkor bizony a bölcsességével is súlyos bajok vannak. Ha viszont nem ő, hanem a világ csak úgy van, akkor nincs semmi baj, a világ olyan, amilyen. Tele szépségekkel és rútságokkal, jóval és rosszal. Ezek ráadásul az ember szavai, nem a természeté, mert a természetben nem értelmezhető a szép, a jó, a rossz, a kellemes, a hasznos, az erkölcsös, a gonosz, az elvetemült, a hitvány, a szarházi, a felemelő, a légies, a gyönyörű, a lenyűgöző, a megdöbbenő, a csodálatos, a szeretetre méltó, a bensőséges, a meghitt, vagyis jóformán semmi, ami emberi. Vegye észre, Szentatyám, hogy a nyelvünkben az érzelm kifejezése túlteng. A természetnek viszont nincsenek érzelmei, csak törvényei, amelyek szerint működik. Nincs értékítélete, jó vagy rossz kedve, működése nem etikus vagy etikátlan. Bocsásson meg a szemtelenségemért, de szerintem nem isten teremtette az embert a saját képére, hanem pont fordítva, az ember teremtette az istent a saját képére, a saját belső világára. Ha isten van egyáltalán valahol, az a hívő emberek lelke. Nincs sehol máshol. Nincs a vadonban, Galapagoson, ahol felismertem az evolúció teremtő folyamatát, nincs a hegyek tetején, a föld mélyén. Van viszont valami a fáknban, virágokban, az állatokban, emberek lelkének mélyén, mindenben, ami élő. Ez a valami azonban nem isten. Valami, ami a testen felüli, de a test nélkül nem létezhet. A fizikusok, biológusok még nem tudták azonosítani, de mi, akik használjuk az eszünket, tudjuk, hogy létezik. – fejezte be hosszú monológját Darwin.

- Tudtam én fiam, hogy te nem lehetsz ateista. A jó emberek mind hívők.
 - lelkenozik Woytila.
- Meglehet, de ez a kérdés annál bonyolultabb, semhogy az egyházra bízhassuk a megválaszolását.

7. dialógus

Jézus kihallgatást kért a miniszterelnöktől, de várnia kell a titkárságon, mert nagyon elfoglalt a vezető.

- Mikor jön be a miniszterelnök? – kérdezi Jézus a személyi titkártól két órai várakozás után.
- Nem tudom. Az elnök nagyon fontos ember. Örüljön, hogy egyáltalán kapott időpontot.
- Fontos ügyben kellene beszélnem vele.
- A vezért nem lehet sürgetni. Fontos ügyei csak neki lehetnek. Nem ér rá mindenféle jelentéktelen panasszal foglalkozni.
- Nem panaszra jöttem. Tanácsot szeretnék adni neki.
- Ugyan kérem, ne nevetesse ki magát, neki egész tanácsadó testülete van a legkiválóbb koponyákból – feleli méltatlankodva a titkár.
- Azt se tudja, ki vagyok, ugye?
- Nem, talán kellene?
- Maguk keresztények, akkor ismerős kellene legyenek.
- Na jaaa. Minden rendes ember keresztény, de magát mégsem ismerem. Netán az elnök rokona, vagy barátja?
- Á dehogy. A tanítója vagyok.
- Ja vagy úgy, akkor felcsúti tetszik lenni?
- Nem éppen, én názáreti vagyok.
- Názáret? Ilyen Fejér megyei faluról még nem hallottam. Sosem voltam jó tanuló. Apám mindig mondta, hogy fiam, ha ilyen hülye vagy, így nem lesz belőled semmi, hiába vagyok megyei párttitkár. Na és mit tanított a mi vezetőnknek?
- A legfontosabbakat: az irányelveket, a követendő utat, az emberek tudatának befolyásolását

- Ó, hát miért nem mondta, hogy piáros, így mindjárt más. Az emberek befolyásolása valóban kulcskérdés. Rengeteg zavar van a fejekben, ott valóban rendet kell tenni. Zúgolódnak az alacsony bérek miatt, pedig Krisztus is nincstelen volt. Tüntetnek az atomerőmű ellen, a földpályázatok miatt. Egyszerűen nem értem, hogy mit akarnak. Végre jó kezekbe került a földvagyon, ahol szakértő kezek igazgatják majd a termelést. Azt hiszik, hogy azért, mert húsz évig ők művelték a földet, már értenek is hozzá. Meg is látszik a termelési eredményeiken. Nem értem, miért gondolják, hogy azoknak kellett volna nyerni, akik helyben laknak. Ez diszkrimináció lett volna, ami pedig távol áll tőlünk. Nálunk csak a szakértelem számít.
- Szép alapelvek. Azt is tanítottam, hogy úgy bánjatok az emberekkel, ahogy szeretnétek, hogy ők bánjanak veletek.
- Így is tesziünk. Úgy bánunk velük, ahogy megérdemlik. Igaz, csak a mieinkkel. A többiekre pedig tesziünk. Prolik, vájt fülű okostojások, akiknek semmi sem jó. Nem értik meg, hogy több évezred kell nekünk, hogy végre talpra állítsuk Mária országát.
- Anyámat is Máriának hívták.
- És az apját?
- Józsefnek. Ács volt. Igazából nem ő volt az apám.
- Semmi baj. Előfordul az ilyesmi. A húgom sem apám gyermeke volt. Persze ez csak jóval később derült ki. Jól meg is agyalta anyámat apám. Igaza is volt. Persze a műfogak sokba kerültek, de hát Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen. A legjobb családban is előfordulnak félrelépések.
- Az én anyám nem lépett félre. Szűz volt, a szó legnemesebb értelmében.
- Ja, akkor második házasság. Ez már baj, mert a vezér nem dolgozik elvált emberekkel, persze talán elvált szülők gyerekével igen. Bármilyen rátermett is az illető a megpályázott posztra, ha azt látja a családi állapotán, hogy „elvált”, akkor kihúzza a listáról. Ha elfogad egy jó tanácsot, ezt az apró körülményt ne említse.

Megcsörren a telefon.

- Halló, miniszterelnöki titkárság. Alázatos tiszteletem kegyelmes uram. Egy tanítója vár önre. Mit mondjak, mikor tudja fogadni? Értem. Önnek már nincs szüksége tanulásra. Megmondom. Alázatos tiszteletem

- Elnézését kérem, de a kegyelmes úr nem fogadja, mert ő már mindent tud, amit érdemes tudni a világról.
- Csak isten tud mindent. Az ember csak tükörből látja a valóságot, azt is csak homályosan. Isten áldja barátom.

8. dialógus

József Attila ül a pesti alsó rakparton, felgyűrt nadrág szárral, és beszélget a saját szobrával.

- Legutóbb még a téren láttalak – szól József Attila a szobrához. – Miért jöttél le ide, csak nem felcsaptál gátörnek? A gátőrség nyugdíjas állás, biztos állami nyugdíjjal (kivéve az ötvenes éveket). Hej, ha nekem lett volna ilyen jó posztom.
- Á dehogy vagyok gátőr. Hazátlanabb vagyok, mint te a te idődben. – válaszol a szobor.
- Sajnálak, már azt hittem, hogy legalább te révbe értél.
- Ha révbe nem is, de legalább a vízpartig értem, mert ha jön az árvíz, úszni fogok.
- Ezekkel a vaskos végtagokkal?
- Nem vaskos, bronzkos (hehe). Kiváló minőség, nem rozsdásodik.
- Na és úsznak még lefele a dinnye héjak?
- Hébe korba. Mióta csak tisztított szennyvíz ömlik a Dunába, már nem történik semmi. Se dinnyehéj, se pakura, se egy használt óvszer. Egy-egy döglött hal megfordul itt néha, nagyritkán egy-egy vízbe fúlt fürdőző. Ennek a víznek már a szaga sem a régi. Bezzeg amikor még te ültél itt, azok voltak a nagy idők.
- Hát igen, a régi idők focija többé nem tér vissza soha már.
- Minarik Edének azóta sem volt párja. Ma mindenki csak a saját hasznát nézi. Ma már nem kell egy csapat. Egyébként nincs is. Egyáltalán nincsenek csapatok. Csak egyének vannak, meg sztárok, meg celebek, herezacskót kivasaltatók, mell felvarratók, valóság showban farkalók. Mit lehet itt csinálni? Valóban az egyetlen értelmes időtöltés a rakparton ücsörgés. Nézni a vizet, a budai oldalt, a halakat, a sirályokat. Várom, hogy történjen valami. Emiatt aztán rendkívül elégedett vagyok az új telephelyemmel.
- Az jó, hogy te rendben vagy, de mi van a többiekkel? Úgy hallottam, hogy a válság miatt megint elment egy nagyobb városnyi fiatal.

- Jól hallottad. Tudod, most is gazdasági válság volt, amit te is jól ismersz, és már megint az amerikaiak okozták, mint '29-ben.
- Úgy tudom, hogy van itt egy erős ember, aki megmenteni készül a nemzetét.
- Isten ments. Igaz, erősnek erős, de a mentést még csak most tanulja. Egyelőre csak magát sikerült átmentenie, néhány hűséges művészetbarát társ kíséretében.
- Látom, hogy Károlyi is eltűnt. Ő is lábat áztat? Vagy talán a '19-es kommunistákkal társalog a szoborparkban?
- Nem, nem tudom, hogy mi lett vele. Először festéssel próbálkoztak ismeretlenek, aztán inkább felújították a teret. Lehet, hogy visszaköltözött a birtokaira. Most ugyanis nagy földosztás volt. Szép nagy jobbágytelkeket alakítottak ki. Persze mindenféle parasztnak adták oda, úgyszólván oda mégsem kerülhetett. Ezekkel nem keveredik egy Károlyi.

9. dialógus

Jézus ül a vonaton (már Buddha nélkül), amikor megjelenik a kalauz:

- Új felszállók, jegyeket kérem. Jegyeket, bérleteket kérem.
- Anyád tudja, hogy te itt kéregetsz? – kérdezi Jézus huncut mosollyal a szája sarkában.
- Ne tessék viccelni kérem, van jegye vagy nincs?
- Nekem nincs jegyem – mondja Jézus mosolyogva, nyílt tekintettel.
- Akkor le kell szállnia a következő megállónál, de előbb ki kell fizetnie a jegy nélkül utazókra kirótt büntetést
- Nincs pénzem.
- Ha nincs pénze, akkor miért nem jár gyalog?
- Gyalog járok, csak most kivételt tettem, mert szerettem volna találkozni egy barátommal, egy hozzám hasonló prófétával, aki szintén ezen a vonaton utazott.
- Gondolom, neki sem volt jegye. Nézze uram, nekem erre nincs időm. Fizet vagy sem?
- Nem.
- Tehát nem akar fizetni?
- Nem tudok.
- Rendben. Akkor rendőrt hívok. Az drágább lesz, mint a bírság. – fenyegetőzik a kalauz.
- Nem ismer meg? – kérdezi Jézus.
- Itt annyian utaznak, nem ismerhetek minden szakállas, torzonborz alakot. Amúgy sem állhatom a hippiket. Isznak, nőznek, narkóznak. Én istenfélő ember vagyok, hiszek a tízparancsolatban, vasárnaponként templomba járok, és a Megváltóhoz imádkozom. Ezek a hippik meg mind istentelenek, olyan maga formák.
- Ha maga istenfélő, az igazán jó hír, hiszen akkor segíthetek. Feloldozhatom, megmutathatom a helyes utat, megvilágosíthatom a lelkét.

- (félre) Mondtam, hogy narkós. Ez tuti, hogy be van löve. Látom a pofáján. Ez már elérte a nirvánát.
- Nirvána nincs a mi vallásunkban. Netán ön is a barátom híve?
- Ki a maga barátja?
- Buddha.
- Buta maga! Engem ne sértegetsen, mert közfeladatot ellátó személy vagyok. Inkább fizessen, és menjen isten hírével. Narkóra telik, de jegyre nem. Szépen vagyunk. Na megyek, hívom a vasúti biztonsági szolgálatot.
- Nekik sem tudok fizetni. Miért olyan fontos maguknak a fizetség? Az életben a legfontosabb dolgok ingyen vannak.
- Egyet mondjon, nagyokos.
- Például a szeretet, a szerelem.
- Hát maga tényleg sokat ihatott, vagy nem ebből a világból való, mert bizony a szerelemért fizetni kell. Menjen csak ki Soroksárra, vagy az ötös út mellé. Majd meglátja, hogy ingyenes-e a szerelem. Barátocskám, mindenért fizetni kell. Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen.
- Érdekes, ma mindenki az én koporsómat emlegeti. Annyian hivatkoznak rám, hogy végül rekord méretű lesz a citációs indexem. Apám örülni fog.
- Az apja nem fog örülni, mert ha nem tud fizetni, akkor magát be fogják csukni, vagy közmunkára ítélik. Nálunk rend van.
- Én már most is közmunkás vagyok. A közjóért dolgozom már időtlen idők óta.
- Hát akkor azért nincs pénze. Miért nem ezzel kezdte. A sógorom is közmunkából él (meg belőlem), tudom mit jelent ez. Tudja mit, szálljon le a következő megállónál, és felejtsük el egymást. De aztán meg ne lássam még egyszer jegy nélkül.

10. dialógus

Kurt Gödel és Angela Merkel beszélgetnek egy olasz vendéglő teraszán, ahonnan látszik a Földközi-tenger.

- Ön mit rendelt Frau Merkel? – kérdezi Gödel.
- Csak egy espressot és egy pohár ásványvizet. És ön?
- Én is kávét kértem. Délelőtt ennyi nekem pont elég. Mert tudja, Erdős Pál szerint a matematikus olyan gép, amely kávéból matematikai tételeket gyárt.
- Végre egy szikrázó elme, egy tudós a sok politikus után. Üdítő érzés egy tiszta fejű emberrel beszélni. Annyi zavaros fejű alak van ma felszínen, nemcsak Közép- és Kelet-Európában, hanem itt nyugaton is.
- Bocsásson meg, de csak magára vethet. Ön, kedves Merkel asszony, a fizikát, pontosabban a kvantummechanikát cserélte politikára. Érdemes volt? – ingatja a fejét Gödel.
- Ez nem ilyen egyszerű. Ön is tudja, hogy a keretek néha túl szűkösek, és azokon ilyenkor bizony tágítani kell. Az újraegyesítés utáni konszolidáció akkora feladat, hogy az már sok mindent megér – válaszol Merkel.
- Ami azt illeti, igaz. Adenauer óta nem állt ilyen nagy formátumú politikus Németország élén. Még a Vaszilov is sikerült túlszárnyalnia. Emiatt gondolom az angolok bosszankodnak, a franciákról nem is beszélve, akik biztosan boschoznak is.
- Nem hiszem. Ma már más szelek fújnak Európában. Már nem illik becsmérő szavakkal illetni a szomszédos népeket, a nagy riválisokat. Ezt jól megtanultuk a huszadik században. Elég nagy árat fizettünk, mi is és mások is, ezért a leckéért. De ezt ön, kedves Kurt, nálam jobban tudja.
- Nem hinném. Tőlem távol áll a politika. Engem csak a matematikai logika foglalkoztat. Azt persze nem tagadom, hogy munkáimnak lehetnek politikai vonatkozásai is, de ez már az ön asztala – mondja Gödel.
- Ezt hogy érti? Ismerem a matematikai munkáit, de ezek hogy jönnek a politikához? – kérdi értetlenül Merkel.

- Megmagyarázom. Hogy került hatalomra Hitler? Szabad választások útján, és mégsem lehetett többé leváltani demokratikus módszerekkel. Íme egy probléma, amely a demokrácia fogalom rendszerében nem oldható meg. Hiába jók a demokratikus játékszabályok, mégis lesznek olyan problémák, amelyek nem oldhatók meg demokratikus keretek között, demokratikus módszerekkel. Elég egy elsöprő parlamenti többség, és néhány nem etikus ember, máris el lehet felejteni a demokráciát.
- Ezzel azt akarja mondani, hogy vannak olyan kérdések, amelyekre csak demokrácián kívüli válaszok adhatók? – kérdezi Merkel.
- Pontosan erről van szó. Lehetnek olyan esetek, amikor demokratikusan hatalomra került embereket csak erőszakkal, vagyis nem demokratikus módszerekkel lehet eltávolítani a hatalomból.
- Hát igen. Az Európában agresszívan terjeszkedő iszlámmal valóban nem tudunk mit kezdeni a liberális demokrácia talaján. Az egykori vasfüggönyön túli országok is szenvednek ettől a problémától.
- Kifejtené ezt részletesebben? Nem ismerem a mai európai helyzetet.
- Hogyne. Az iszlám a sok bevándorló és vendégmunkás miatt gyorsan elterjedt Európában. Hatalmas összefüggő iszlám közösségek alakultak ki, rengeteg már Európában született gyerekkel, akik már itteni állampolgárok. A saját törvényeik szerint akarnak élni, ami nem összeegyeztethető az európai normákkal. Az imámjaik legtöbbje hergeli őket, és ebből rendre véresen súlyos konfliktusok alakulnak ki. A liberális demokrácia keretei között nem tudjuk kezelni a problémát, ami egyre súlyosabbá válik.

A másik, hogy vasfüggönyön túli országok most tanulják a demokráciát. Érdekes módon az idősebb generáció jobban érti ennek a fontosságát, mint az ifjúság. A fiatalokból hiányzik a kommunista diktatúrák alatt élőkben felhalmozódott tapasztalat. Egyszerűen nem értik, hogy a szabadság a legfontosabb értékünk. Ráadásul a szegénység is olyan embereket produkál (öregre fiatalra egyaránt igaz), akik apró, pillanatnyi előnyökért lemondanak alapvető értékekről. Aki éhezik, annak nem számít az alkotmánybíróság, a parlament, a hatalmi ágak megosztása, a magántulajdon szentsége és megannyi demokratikus axióma – magyarázza az Európai helyzetet Merkel.

- Hát igen, sajnos értem. Erre valók a politikai gyilkosságok, a polgárháborúk és egyéb nemtelen módszerek. Viszont általuk megoldódnak

normálisan nem megoldható bajok. Úgy tűnik, hogy az önök szakmájában egyes problémák megoldásához egy pillanatra félre kellene tenni a demokráciát, hogy megoldják azt a problémát, ami akadályozza a demokrácia normális működését. Ez bizony egy szingularitás, ehhez nem fér kétség. Matematikában, fizikában számtalanszor láttunk már ilyet. Mindenütt jól működnek az egyenletek, csak egy szinguláris pontban nem. Ekkor jönnek a megegyezések, a konvenciók, esetleg újabb elméletek, modellek. Ettől szép a tudomány, és ettől nem szép a politika.

11. dialógus

Jézus ül egymagában egy padon a Balaton partján. Késő ős van, egy levél se rezdül, teljes a szélcsend. Sehol egy teremtetten lélek. Jézus megszólal, mintha volna vele valaki.

- Hát ide jutottam. Nem ismer meg senki, de mindenki rám hivatkozik. Tele van a világ keresztény templomokkal, ahol állítólag engem imádnak. Ezerszámra vannak katonáim, akik hirdetik a tanaimat. Híveim száma sok millió. Ha ez így van, akkor miért van még mindig ennyi gonoszság a Földön? Ki érti ezt? Misére járnak a hívek, de utána, amikor beérnek a munkába, hajtják a pénzt (meg a nőket), paráználkodnak, nem szeretik a felebarátaikat, szinte egyetlen pontját sem tartják be a tízparancsolatnak. Igaz, abból hiányzik a 11. pont, hogy ne hazudj. Buddha megmondta, hogy apám szúrta el. (Erre megdörren az ég, és lecsap a villám a tó tükörsima vízébe).
- Bocsáss meg, apám, igazad van, ezért nem te vagy a felelős. Mózes nem volt elég körültekintő. Vagy talán éppen, hogy nagyon is körültekintő volt. Ahogy látom, az emberek életében a hazugság mindennapos. Igaz, gyakran jó célokat is szolgál, mert egy kegyes hazugsággal sok fájdalom múlik el, vagy egyáltalán fel sem bukkan. Persze a pszichológusok szerint ez rossz útra vezet, hiszen az őszintétlenség, az alakoskodás, az elfojtás hosszú távon megbosszulja magát. Ez az egész hosszú táv, rövid táv szembeállítás számárság. Hosszú távon valamennyi ember halott, de rövid távon mégis küzdenek, erőszakoskodnak, háborúznak, gründolják a pénzt. Mintha nem volna tökéletesen mindegy, legalábbis hosszú távon. Tulajdonképpen szimpatizálok a csendes alkoholistákkal, a hajléktalanokkal, akik csak a mai napra való ennivalót, és a berúgáshoz szükséges pénzt koldulják össze. Hát mire gyűjtsenek, talán lakásra?
- Igaza van, barátom. Tényleg nincs értelme lakásra gyűjteni – mondja egy borízú hang a háta mögül.
- Jaj, bocsáss meg, nem vettelek észre, annyira elmerültem a Balaton szépségében – szabadkozik Jézus a hajléktalan felé fordulva.
- Maga ismerős nekem – mondja a hajléktalan – Ezt az arcot már láttam valahol. Hol is, hol is? (összeráncolt szemöldökkel gondolkozik) Megvan. A minap láttam magát egy templom falára festve. Tudom ki maga! Már tudom. Maga Jézus. Ugye, hogy eltaláltam?
- Nem tévedsz, valóban én vagyok.

- Újra eljött közénk, de boldog vagyok. Istenem, hát mégiscsak létezik. Van isten, van isten, halljátok szarfaszúak – ordítózik lelkendezve a részeg hajléktalan – végre vége a rossz világnak. Ugye segít nekünk, szerencsétlen lecsúszott ördögöknek? Ugye ezután majd visszamehetünk a pesti aluljárókba, ugye nem égetik fel a város környéki erdőben összetákolt kalyibáinkat, ugye lesz mit ennünk és innunk? Ez az utóbbi, ha lehet, még fontosabb. Miért nem jött korábban? Ha tíz éve jött volna, ma nem lennék itt. Nem dobott volna ki a feleségem, nem vesztettem el a munkám, tartoznék valahová, valakikhez. Miért is nem jött előbb? Hol a fenébe volt voltaképpen? Mi a szart csinált eddig? – fordítja agresszívre a hangnemet a kezdetben lelkendező hajléktalan.
- Nyugalom, barátom.
- Nincs nyugalom. Maga miatt kerültem ide, a semmibe. Földönfutó vagyok, semmin sincs. Eső ver, szél szaggatja a ruhámat, télen magfagyok, nyáron megbüdösödök a melegtől. Ez magának élet? Igenis maga tehet róla. Csak néz le bárgyún az ikonokról, de nem csinál semmit. Ez minden tudománya. Miféle megváltó maga?
- Én lennék a felelős, hogy kidobott feleséged? Hát nem ittrad el a család pénzét, nem ittrad le magad nap mint nap? Nem a duhaj életformád miatt, a megbízhatatlanságod, a rossz munkamoráloed miatt vesztetted el az állásodat? Erről miért én tehetek? Senki nem kényszerített rá, hogy a fizetéseden bort vegyél. Arról sem tehetek, hogy a barátaid elfordultak tőled, bár most jut eszembe, hogy ez nem is igaz, mert a barátaiddal italoztál, nem egymagad. Segíts magadon, s az isten is megsegít. Nem ismered ezt a mondást?
- Köpök a mondásokra. Maguk olyanok, mint az amerikaiak '56-ban. Tartsatok ki, tartsatok ki, majd jön nyugatról a segítség. Hát úgy jött, ahogy maguktól. Szóáradat, üres lózungok, duma, duma. Ezek maguk. Igazuk volt a bolsiknak, hogy le akarták radírozni magukat a föld színéről
- Engem nem a bolsik, hanem Heródes akart leradírozni, de végül csak Poncius Pilátusnak sikerült, a hozzád hasonló csőcseléknek engedve.
- Szarok én a Pilátus puncióra, már amúgy sem érdekelnek a nők. Az utolsó nő, akit igazán szerettem, az anyám volt – mondja a hajléktalan elérzékenyülve – Neki én voltam az ő egyetlen kicsi fia. Csak hát hamar meghalt. Elvitte a szívbetegség, annyit dolgozott. Ez is maga hibája – csattant fel újra.

- Kedves barátom, sajnálom, hogy ilyen ellenséges vagy velem, pedig anyád azért halt meg, mert évekig túlhajtotta magát, hogy elvégezhess az iskolát, hogy legyen lakásod, hogy családot tudj alapítani. Nem én kényszerítettem, hogy erőn felül dolgozzon. Honnan tudod, hogy most nincs-e jobb helye, mint volt itt a Földön.
- Hát az már biztos, hogy ennél csak jobb helyen lehet.
- Na látod.
- De akkor is maga szólította magához, nem önszántából ment. És azért is maga a felelős, hogy itt mindenki lop, csal, hazudik, lenyúl, lehúz, átver, hülyének néz. Ezt csak nem meri tagadni? – fordítja a szót megint ellenségesre a hajléktalan – És arról ki tehet, hogy már évek óta nem kapok segélyt, pedig munkanélküli vagyok, hogy szociális ellátásban nem részesülök. Hát persze, hogy maga, ki más.
- És arról is én tehetek, hogy az általad annyira sérelmesnek talált törvényeket a parlament megszavazta? Nem én nyomtam a parlamenti gombokat. Azok nyomták, akiket te megválasztottál, akiket a te szavazatod bejuttatott a parlamentbe.
- Az enyém ugyan nem, mert én bizony nem mentem el szavazni, már akkor sem, amikor még volt állandó lakásom. Minek szavazzak, ezek úgyis azt csinálnak, amit akarnak. Ismerem én, hogy megy ez.
- Nem ismered, már hogy ismernéd, ha ilyen számárságokat beszélsz.
- De igenis ismerem. A hatalmasok mindent eldöntenek előre, mi azt se tudjuk, hogy merre hány méter. Bezzeg Kádár alatt. Akkor jó világ volt. Lenyomtam a melómat, megkaptam a fizetésemet, mentünk a haverokkal. Kádár mindent elintézett helyettünk. Igenis gondoskodott rólunk.
- Gondoskodott, hogy legyen annyid, amiből éppen megélsz, de nem voltál szabad.
- Szarok a szabadságra. Most szabad vagyok, oszt kitörülhetem vele a paksi mogyorós seggemet. Nekem a szabadság annyit jelent, hogy szabadon megdögölhetek.
- Nem értesz te semmit, látom. Olvastad legalább a bibliát?

- Nem én. Én csak a Népsportot olvastam, de már az is megszűnt. Vagyis olvastam, azaz mégsem olvastam, mert kiskoromban anyám olvasott fel a Bibliából érdekes történeteket.
- Látod fiam, aki annyira felelőtlen, hogy még szavazni sem megy el, Bibliát sem olvas, az idejut, ahová te. Miattad nincs már érdemi alkotmánybíráskodás, eltűnt a magántulajdon szentsége, alapjaiban rendült meg a demokrácia intézményrendszere, és a cár atyuska is nyújtogatja koszos mancsát felétek.
- Belátom, tévedtem, maga mégsem Jézus. Anyám sosem olvasott nekem a tákolmánybíráskodásról, a magántulajdonról, a dumakráciáról, bár arra sem emlékszem, hogy voltaképpen miről olvasott. Belátom, nincs isten, sose volt. Jó királyok, és szegénylegényből lett nagy urak csak a mesékben vannak.
- Kedves barátom, van isten, csak észre kell venned. Ha nem használod az eszed, akkor se veszed észre, ha előtted áll teljes életnagyságban.

12. dialógus

A Királydombon álldogál a miniszterelnök, és szotyolát köpköd a fűre. Úgy tűnik, hogy vár valakit. Arra sétál István király, és meglátja a szotyizó férfit. Nem tetszik neki ez a külvárosi modor, és megszólítja:

- Jó ember, mit csinál? A szépen nyírt fűre köpködi a magokat? Miféle mentalitás ez?
- Felcsúti. Osztt magának ehhez mi köze? Magáé ez a fű? – veti oda foghegyről a miniszterelnök.
- Nem, nem az enyém, de a nemzetemé, a magyaroké.
- A maga nemzetéé, haha. Ez az én nemzetem, ez az én füvem, ez az én országom, ha nem tudná. Itt azt csinálok, amit akarok. Majd feltakarítják a magokat a közmunkások. Ezért tartjuk őket.
- Ez nem európai mentalitás – mondja nyugodtan, de határozottan István – így még Koppány sem viselkedett, pedig ő aztán sok mindent megengedett magának.
- Hja, most látom csak, hogy ki maga. Jól elintézett minket, hallja-e. Bevitt minket Európába csicskásnak, ahelyett, hogy folytatta volna a jól bevált hátrafele nyilazós harcmodort.
- Annak rossz vége lett volna, ezt magának is tudnia kell, elvégre tanult ember. Egész Európa ellenünk fordult. Ha nem alkalmazkodunk az itteni viszonyokhoz, leradíroztak volna minket a föld színéről, és akkor most maga sem lenne sehol.
- Dehogynem, akkor lennék az avarok királya, vagy bunyevácok fejedelme, mindegy. Akárki is maradt volna itt, azoknak is én lennék a vezetője.
- Ne tréfáljon már jóember. Az csak nem lehet mindegy, hogy kik laknak ezen a földön. Magának egyre megy, hogy ez itt Magyarország, vagy avar föld? Ha nem viszem be az országot Európába, akkor itt kereszténység sem lett volna. Maradtak volna a pogány hagyományok, a sámánok. Ez nem a haladás útja lett volna.
- Haladás, haladás, ezek csak szavak. Ami akkor haladásnak látszott, az ma már visszalépés. Európa zsákutca, a liberális demokrácia elfekvője – mondja ellentmondást nem tűrő hangon a miniszterelnök.

- Ha meg nem sértem, maga hová járt iskolába?
- A Telekibe, Fehérváron.
- Nem ismerem ezt az intézményt, de úgy tűnik, hogy ott is sámánok taníthatnak. Én ezeket annak idején elintéztam, ahogy kell. Kivontam őket a forgalomból, vagy likvidáltam őket. Akik a haladás útjába állnak, azokat félre kell állítani, bármi áron.
- Na végre valami, amiben egyetértünk. Én is ezt teszem. Félreállítom, aki az utamba áll.
- De a maga útja nem a haladásé.
- Dehogynem, úgy haladok rajta, mint kés a vajban.
- A maga útja és a nemzet útja nem ugyanaz.
- Mit számít ez, ha megy a szekér. Haladok, haladunk, mi így együtt, néhányan. Aki követni akar minket, jöhet. Senkit nem küldünk el, ha be akar állni mögénk. Aki nem akar, lemarad, az az ő baja. Az nyugodtan meneteljen csak Európa felé. Remélem mielőbb oda is ér, és nem lesz több ballaszt a léghajóban.
- Csak ámulok a szavain. A magabiztosságát látva, azt hihetném, hogy érti, amit mond. Mivel azonban király voltam, tudom, hogy miként működnek a dolgok. Ön a vesztébe rohan, és oda visz mindenkit, aki magát követi. Ez Koppány és Vazul útja. A kelet és nyugat nem csak égtájak, sőt főként nem azok. A kelet vadság, a nyugat kultúra. A kelet kíméletlenség, a nyugat részvételi. A kelet kumisz, a nyugat portói. A kelet nagy családi, a nyugat individuális.
- Hát ez az. Az individualizmus a nyugat rákfenéje. Mindig csak én, csak nekem, én vagyok a legszebb, a legjobb, nekem jár minden, mert megérdemlem.
- Hát akkor maga egy virtigli individualista. Ezek után mit magyaráz össze vissza, mi az ördögöt akar?
- Mindent.

13. dialógus

Antall József áll a Halászbástyán, és letekint a városra. Hallgatja a város moráját, nézi a hidakat, a Pestre és Budára száguldó autók áradatát. Ekkor mellé lép Teleki Pál, az egykori miniszterelnök, és megszólítja:

- Hogy tetszik a látvány, miniszterelnök úr?
- Tetszik, nagyon is tetszik – feleli Antall – mindig arról álmodtam, hogy egyszer szabad lesz a hazánk, és végre kézbe vehetjük a sorsunk irányítását. Nem lesz többé német vagy orosz fennhatóság, nem lesznek birodalmi megbízottak, helytartók, kollaboránsok, és íme, itt van. Megvalósult.
- Na és elégedett a mai helyzettel? – kérdezi Teleki.
- Távolról sem. A kezünkbe vettük ugyan az irányítást, de nem tudtunk élni a lehetőséggel. Hiába, felnőtt egy generáció, vagy akár több is, akik nem tudták, hogyan kell csinálni a demokráciát. Nincsenek ilyen hagyományaink, nincs benne a vérünkben a szabadság.
- Pedig az indulás nem volt rossz.
- Nem, ez kétségtelen, de túl sok volt bennünk a sérelem, a revans vágy, a „nekünk ne mondják meg kintről, hogy mit hogyan csináljunk” indulat – mondja érezhető csalódottsággal a hangjában Antall.
- Bizony így volt. Pedig a magyar emigráció tagjai jöttek segíteni, pénzzel, szaktudással, tanácsokkal. Egy oldalági leszármazottam még haza is jött, hogy segítsen. Rövid idő alatt kinyírták, úgyhogy visszament Amerikába.
- Bizonyos fokig értem a magyarok büszkeségét. Élt ugyanis bennünk valami szemrehányással vegyes irigység a kinti magyarok iránt. „Ti elmentetek, hogy boldoguljatok, minket meg itt hagytatok a mocsárban. Ti fellendültetek a nyugattal együtt, mi meg itt tapostuk a sarat negyven éven át. Akkor most ne akarjátok megmondani, hogy mit csináljunk. Eljátszottátok a beleszólás jogát. Most mi jövünk. Pénzt adhattok, de nem beszéljetelek bele, ne akarjátok megmondani, hogy hol lakik az úristen”. Sajnos, bizonyos fokig magam is így láttam. Ma már persze tudom, hogy tévedtünk. Hiába voltunk tanult emberek, a politikához nem értettünk.

- Nem irigyeltem magát, amikor megnyerték a 90-es választást. Emberfeletti feladat elé kerültek. Nem lett volna senki, aki ekkora kásahegyet képes lett volna elhordani.
- Nem is tudtuk, sajnos. És valóban, nemcsak a tapasztalatlanság okán, a feladat nagyságrendje miatt sem. Nem voltak követhető példáink. Sötétben tapogatóztunk. Még soha senki nem vitt át egy országot a szocializmusból a kapitalizmusba. Ráadásul a parlament még tele volt a múlt rendszer embereivel, még egykori besúgók is voltak szép számmal, és ráadásul még a partnereink sem mutattak önmérsékletet. A kárpótlás nevű szörnyszülött nem is szerepelt a programunkban. Már akkor megmutatkozott, hogy az egyéni ambíciók felülírják a közjó érdekeit. Már akkor feltűntek a politikai kalandorok, akik mára ellepték a közéletet.
- Azért problémás dolgok nemcsak az önök oldalán voltak. Az ellenzékük is érdekes figurákból állt. Gyakran azt lehetett hinni, hogy az egész KISZ KB átült oda.
- Igaz, nagyon is igaz, de nemcsak a bal oldalon voltak KISZ KB-sek. A számomra oly szimpatikus fiatal liberálisok felmenői között is szép számban voltak, akik fennakadtak volna egy a németországihoz hasonló összeférhetlenségi szűrőn. Addig ügyetlenkedtünk, míg máig rejtve maradt, hogy kik voltak III/III-asok közülünk.
- Hát ez valóban szégyenletes. Bezzeg a kommunisták tudták, hogy mit kezdjenek a kompromittálódott nyilasokkal. A nagyokat felhúzták, a kicsiket beépítették. Ezek pedig olyan szépen muzsikáltak, hogy öröm volt nézni. Mármint nekik.
- Ma már csak úgy nézek ezekre a napokra, mint távoli történelmi időkre. Mintha nem is lettem volna aktív szereplője az eseményeknek. Félre ne értsen, de kicsit úgy érzem magam, visszatekintve ezekre az euforikusan induló, reményteli időkre, mint Krisztus urunk, ha letekint ránk. Ezekért haltam kínhalált? Persze nem tudom, hogy mit gondol, egyáltalán lenéz-e ránk néha, mert gyakran úgy érzem, hogy elengedte a kezünket. Nemcsak nekünk, magyaroknak, hanem valamennyi tisztességes, jó embernek. Egy jó pszichológus talán segíthetne megbarátkozni a munkánk kudarcával, mert az eredmény siralmas.
- Vigasztalódjon barátom. A történelmi idők legtöbbször olyanok, hogy mindenkit bedarál, ha jó, ha rossz. Higgye el, ezt nálam jobban senki

sem tudja. Jót akartam, de rossz lett. Ki akartam hátrálni, de egyre csak beljebb és beljebb mentem. Azt hiszem, ma sincs másképp. Mohács óta nem tudunk önálló, az érdekeinknek megfelelő politikát folytatni. Nagyhatalmi játszmák eszközei vagyunk. Hol ide, hol oda sodor minket az ár. Hol ebbe, hol abba a hajóba kapaszkodunk, de végül mindenhol lemaradunk.

- Úgy látja, hogy Mohács óta nem volt esélyünk.
- Úgy. Ha talán Zápolya János másként dönt, akkor talán. Hangsúlyozom, hogy talán, mert a történelem annyira nem lineáris, hogy egy apró változás a kezdeti feltételekben beláthatatlan következményeket vonhat maga után. A történelem káosz jelenség, mint az időjárás. Az nagy trendjei utólag felismerhetők, de a pillanatnyi folyamatokból nem következtethetünk a hosszú távú jelenségekre. Ezért nehéz műfaj a politika. De jó a fizikusoknak.

14. dialógus

Egy kisfiú, fagyit nyalva megy a pesti utcán a nagymamájával. Beszélgetnek, nevetgélnek, amikor a gyerek meglát egy óriás plakátot, amiről egy régebbi miniszterelnök néz le rájuk. Európa jó teljesítményét dicséri.

- Nagyi, ki ez a bácsi?
- Ez a bal oldal vezére.
- Nekem is van baloldalam, de ott nincs senki.
- Nem úgy bal oldal, te oktondi. A politikai bal oldalé.
- És az mi vagy ki?
- Ők azok, akik a szegény emberek érdekeit képviselik.
- Akkor ő is szegény? – mutat a kisfiú a plakátra.
- Egy frászt. Milliárdos.
- Ezt nem értem. Ha milliárdos, akkor hogy képviselheti a szegényeket?
- Te semmit nem értesz, te pupák. Ő gazdag, de ettől még kiállhat a szegények érdekeiért.
- Ha ennyire izgatja a szegények sorsa, akkor miért nem osztja szét köztük azt a nagy gazdagságát?
- Károlyi Mihály is szétosztotta, aztán mit ért vele. Ma lebolsevikozzák, még a szobrát is elvitték a Kossuth térről.
- Ő is a bal oldal vezére volt? – kérdezget lankadatlanul a fiúcska.
- Nem, ő gróf volt – válaszol kicsit ingerülten a nagymama.
- Hát ez furcsa. Az egyik a bal oldal vezére, és nem oszt gazdagságot, a másik nem a bal oldal vezére, de oszt. És mi lett ezzel a Károlyival, aki osztott?
- Emigrált nyugatra, de aztán a világháború után hazatért.
- És megint osztani kezdett?
- Nem, akkor mások osztottak.

- Ők is a vagyonukat? – kérdez vissza a fiúcska.
- Nem, ők mások vagyonát osztották.
- Hát én nem értek semmit. Látszik, hogy még alsós vagyok. Eddig azt hittem, hogy csak a matematikát nem értem. Nagyi, szerinted én hülye gyerek vagyok?
- Ugyan már, miket beszélsz. Te okos gyerek vagy, csak még okosodnod kell, mert a világ nagyon bonyolult. Legtöbbször én sem értem. Mobilozni ugyan tudok már, bár SMS-t küldeni nem, de az internetet nem vagyok képes megtanulni. Csak ámulok, hogy ti milyen ügyesen használjátok.
- Pedig az internet nagyon jó, érdemes megtanulni. A múltkor azt mondta a Jocó, tudod a szomszéd nagyfiú, hogy nézzem meg az interneten, milyen kicsi lett Magyarország Trianon után. Megnéztem, hát tényleg kicsi lett.
- Így van. A Magyar Királyság elvesztette területének kétharmadát. Már nincs tengerpartunk se.
- És mit szólt ehhez a király? – kérdezi a kisfiú.
- Nem volt király. Magyarország akkoriban király nélküli királyság volt. A király ugyan megpróbált visszatérni, de Horthy ellentengernagy nem engedte.
- Ellentengernagy? Épp az előbb mondtad, hogy nincs tengerünk.
- Jó, nincs, de attól még tengernagyunk lehet.
- Hű, de zavaros. Királyság, de nincs király, tengernagy, de nincs tenger. Viccelsz velem, nagyi, csak most jövök rá – nevet kedvesen a nagyanyjára a kisfiú.
- Nem viccelek, kicsi fiam. Ez így volt.
- Na és ha így volt, akkor mit csinált ez a tengernagy?
- Megpróbálta visszaszerezni Erdélyt, és az elveszett területeket.
- Ez nagyon szép. És sikerült neki?
- Részben igen, de ennek nagy ára volt.

- Tényleg? És mi volt az?
- Hadat üzentünk az amerikaiaknak, az angoloknak, meg szinte egész Európának.
- Ezek szerint az angolok az ellenségei voltak ennek a tengernagynak.
- Nem, dehogy. Ő angolbarát volt.
- És hadat üzent nekik. Érdekes. Ha angolbarát volt, akkor ki volt az ellensége? – kérdezi ártatlanul a fiúcska.
- Hát a románok.
- Akkor nekik is hadat üzent?
- Nem, velük egy katonai szövetségben volt.
- Nagyi, ígérd meg, hogy segítesz, és megmagyarázod az apunak, hogy meg fogok bukni történelemből. Ezt én nem tudom követni. A matematika ehhez képes nyaralás.

15. dialógus

Tüntetés van a Szabadsajtó úton. Civilek és ellenzéki pártok gyülekeznek, hogy tiltakozzanak a sajtószabadság korlátozása miatt. Kirúgtak az állásából egy újságíró, mert lehozott egy olyan cikket, amit nem lett volna szabad, legalábbis nem, ha továbbra is újságíróként akar dolgozni. Felvonulnak a rendőrök is. Sorfal, gumibotok, pajzsok, lábszárvédők, védősisakok mindenfelé. A távolból feltűnik egy vízagyú is. Áll, és parancsra vár.

- Egyenlőség, szabadság, testvériség, egyenlőség, szabadság, testvériség – skandálja ritmikusan a tömeg. – Munkát, kenyeret, munkát kenyeret – vált át egy másik szövegre.
- Jó mi, évszázados követelések. És még mindig aktuális – mondja a tömegben elvegyülve Nagy Imre az éppen mellé sodródó szomszédjának, aki történetesen Jézus.
- Ez mindig aktuális lesz, amíg a világ világ – feleli Jézus.
- Gondolja?
- Biztosan tudom. Az egyenlőtlenség természeti törvény. A XX. századi fizikusok kimutatták, hogy a pénz odamegy, ahol már van, mégpedig annál nagyobb kedvvel, minél több van már ott.
- Ezért mondtuk mi, hogy a tőkésektől el kell venni a pénzüket, és oda kell adni a szegényeknek – mondja Nagy Imre.
- Látszólag jó elképzelés, de sajnos nem működőképes. Amúgy pedig maguk nem csak a tőkésektől vettek el mindent. Előszeretettel söpörték ki a parasztok padlását is, nemcsak itt, hanem az oroszoknál is.
- Igaz, de azok rendkívüli idők voltak
- De még mennyire – erősíti meg Jézus. – Egyik kollégája mondott is olyat, hogy ahol fát vágnak, ott röpköd a forgács.
- Kollégám? Hóhérom elődje volt, aki ezt mondta.
- Érdekes, hogy a termodinamika szerint az intenzív fizikai mennyiségek kiegyenlítődésre törekszenek, az entrópia a maximumra.
- Az entrópia már itt is maximális. Nézzen körül. Káosz van. Nincs koncepció sem a kormánypártban, sem az ellenzékben. Egyszerűen nincs senki, aki átlátná a folyamatokat, és meg tudná mondani, hogy merre van előre.

- Dehogynincs. Néhány alapvetően fontos elvet, ami elég lenne a kilábaláshoz, sokan tudnak, csak nem tudják érvényre juttatni a bolsevik struktúrák, és a gondolkodásmód miatt – fejti ki az álláspontját Jézus
- Hát vannak itt még bolsevikok? – kérdezi meghökkenve Nagy Imre
- Hajaj, de még mennyien.
- Hát nem volt elég a negyven évnyi kommunizmus? Hová lett 56 népe, 1948 ifjúsága? – kérdezi méltatlankodva Nagy Imre.
- Azt nem tudom, de az biztos, hogy nincs sehol. Lehet, hogy kimentek Európába dolgozni, pénzt keresni, boldogulni. Azt tudja, hogy majd nem háromszor annyian mentek el, mint 56-ban?
- Nem, nem tudtam – válaszol meghökkenve Nagy Imre. – Hát mi a fene történik itt? Visszajött Rákosi?
- Igen, csak nevet változtatott. Viszont kinőtt a haja, és lefogyott.
- Biztosan új nője van – találgat Nagy Imre – bár sosem volt egy Casanova. Az ő szerelme a proletár internacionalizmus volt.
- Emennek viszont a foci, ezen belül a csapatkapitányság. Ő akar rúgni minden gólt. A többiek csak passzolgatnak, minden beadást neki küldenek, ő meg csak áll a kapu előtt, várva a jobbnál jobb gólhelyzetekre. Be is rúgja rendre, de valami idegrendszeri defektus miatt a bal-jobb szimmetria megfordult nála, és rendre a saját kapujába lő. Persze a csapattagok ennek is örülnek, taps, éljenzés, mert ezek valóban szép gólok. – magyarázza a kialakult helyzetet Jézus.
- És mit szólnak ehhez a szurkolók? – kérdezi Nagy Imre.
- Nincsenek szurkolók, pontosabban fizetett szurkolókkal töltik fel a lelátókat, akik pénzért bárkit megtapsolnak, vagy akár fel is akasztanak, ha kell. Pénzért bármit.
- Jöhetne már Noé, nemde? – kérdezi Nagy Imre hamiskásan Jézusra nézve.
- Már küldtettem érte.

16. dialógus

Áll Krisztus a Földközi-tenger partján. Szótlanul nézi a végtelen vizet mozdulatlanul, mintha egy kőszobor lenne. Hívatta Noét, aki rövidesen meg is érkezik.

- Üzent értem, mester. Itt vagyok. Rendelkezzék velem – mondja Noé.
- Köszönöm, barátom. Apám parancsát hozom neked. Építs hajót, de jó nagyot. Nagyobbat, mint a régi.
- Minek ilyen nagyot? – veti közbe Noé. – Egy dunai sétahajón is elfér az a néhány jó ember, akit érdemes megmenteni.
- Ne vitasd apám parancsát. Ő tudja, hogy mit miért tesz.
- Bocs, befogom.
- Egyébként is ma sokkal több ember él a földön, mint a régi időkben. Akkor elég volt egy bárka, ma már egy Titanic méretű sem biztos, hogy elég nagy.
- Biztos benne, hogy meg fog telni a hajó? – kétkedik Noé.
- Nem tudom biztosan, de valószínű. Sok ember közt több jó van, mint kevésben, nem igaz?
- De több rossz is – erősködik Noé.
- Ezért kell a hajód, barátom. Összeszedjük a jó embereket, felvisszük őket a fedélzetre. A többit meg sorsára hagyjuk.
- Vagyis hadd vigye el őket az árvíz.
- Hadd vigye. Ez isten akarata – mondja Jézus hideg, szenvtelen tekintettel.
- Na és hogyan választja ki a kimenekítendőket? – kérdezi Noé. – Az igazolványuk, a különböző párt szimpatizáns listák alapján, netán vallási/faji hovatartozásuk szerint? Ezekkel nem sokra megy, mester. Ez már majdnem fasizmus.
- Nem is így akarom csinálni. Egyszerűen csak belenézek a szemükbe, és tudni fogom, hogy ő vagy ő hová tartozik, abból, ahogy rám néz, abból, ahogy majd reagál az eseményekre, hogy szívén viseli-e mások, esetleg a nem jó emberek sorsát, hogy sajnálja-e a lemaradókat, tiltakozik-e az eljárás ellen.

- És ez a mester szerint működni fog? – okvetetlenkedik Noé.
- Igen. Jól ismerem az embereket. A szemükben ott van a múltjuk, a fájdalomuk, a szeretetük, a kapzsiságuk, az aggodalmaik, az értékrendjük, a szégyenük. Ezekből a jelekből minden fontosat megtudhatok róluk. Így nagy megbízhatósággal kiválaszthatom a további életre érdemeseket.
- Nem fér a fejembe, hogy mi lesz a többiekkel, azokkal, akik mennek a lecsóba.
- Na látod, hogy működik. Aggódsz a lemaradók miatt, mert jó ember vagy.
- Már hogyné aggódnék. A vejem is köztük van. Rossz ember. Iszik, nőzik, egy goromba fráter, de a lányom szereti, ragaszkodik hozzá. Mit mondok neki, hogy miért teszem őt özvegyé, és árvává a gyerekeit?
- Márpedig a rosszak maradnak.
- Miért ez a kérlelhetetlen következetesség?
- Mert nem tanultak semmit. A szenvedésem hiábavaló volt. Azokkal nincs bajom, akik nem hisznek bennem, de azokkal igen, akikről a tanaim leperegnek. Mindenkinek pusztulnia kell, aki mások életét megkeseríti, és mindenki üdvözülni, aki másokért akar tenni.
- No de hányan keserítették meg mások életét, miközben őértük akartak tenni.
- Kedves Noé, ilyen nem volt még a történelem során, te is tudod. Persze sokan mondták, hogy értetek teszem, nektek akarok jót, a javatokat akarom, és így tovább. Ezek azonban csak egyszerű hazugok voltak, semmi több. Ők mindig a maguk javát akarták a többiek rovására.
- Maga is mások javát akarta.
- De én meg is haltam értük. – vág vissza Jézus éles hangon.
- Igaza van, ezek nem halnak meg senkiért, sőt, pont fordítva, azt akarják, hogy mindenki őértük haljon meg. Ez a különbség a megváltók és a nemzetvezetők között.
- Hidd el, itt az idő. Elfogyott a türelmem.

- Jó, értem. Megyek, és összehívom az ácsokat. – mondja Noé és távozik.
- Ez is egy szép lélek, ha rajta múlna, mindenkit felvenne a bárkájára – mondja Krisztus a közönség felé fordulva.
- És ez így van rendjén – mondja a semmiből hirtelen előkerülő Buddha.
- Te, itt? Mi szél hozott erre? Sosem volt szokásod a Szentföldön járni. – fordul felé meglepődve Jézus.
- Persze, hogy nem, de hallottam, hogy üzentél Noénak. Ilyesmi nem történik minden héten, ezért felkerekedtem. Szeretném látni, hogy mi lesz ebből. Amúgy pedig a válogatás aggályos, még akkor is, ha nem tévedsz az emberek megítélésében. Nem teheted őket a felelőssé a hajlamaik, törekvéseik miatt, elvégre ti teremtettétek őket olyanak, amilyenek.
- Ez igaz, de a cselekedeteikért ők felelnek. Ők döntenek, amikor a rossz utat választják.
- Ez számárság, már megbocsáss. Tehet arról az oroszlán, hogy megéhezett, és enni akar, és emiatt egy zebrának ma meg kell halnia? – veti ellen Buddha – A zebra szempontjából ez rossz út, de az oroszlánéból nézve ez az egyetlen, ami az életben maradást biztosítja. Ti teremtettétek ragadozóknak, nem ő kérte, hogy a zebrák réme lehessen. Ő csak arról dönt, hogy ma melyik zebra hal meg, semmi többről.
- Hagyjuk ezt a terméketlen vitát. A teremtés olyan, amilyen. A kereketek adottak, ezen belül kell megtalálni az embereknek a megfelelő utat. Mindenki tudja, még a legostobább is, hogy mikor cselekszik jót, és mikor rosszat. Néha későn, de előbb utóbb csak rájön. Amikor ezt felismerte, akkor megváltotta a jegyét a bárkára. A teremtésben éppen az a szép, hogy járhatatlan utakon bolyonganak az emberek, ezt gyakran tudják is, de mégis megpróbálják kihozni belőle, amit lehet.
- Mondom, hogy a teremtéssel van a baj. Beszélj atyáddal, ezt mondom kezdettől fogva, és hozzátok rendbe, amit elkapkodtatok.
- Nem beszélek vele. A teremtés rendben van. Ha kivennénk belőle a hibákat, akkor egy halott világot kapnánk, amiben nem kellene többé gondolkodni, mérlegelni, tűnődni, nem kellene egymásnak ellentmondó kívánságoknak megfelelni. A teremtés attól remekmű, hogy tökéletlen.
- Ha jól értem, a pszichológusodat kirúgtad.
- Ki.